

Pårørendealliansen

Innspill Blankholmutvalget

«Pårørendealliansen er en frittstående paraplyorganisasjon som skal arbeide for å forbedre pårørendes interesser og rettigheter, uavhengig av hvem man er pårørende til. Pårørendealliansen skal synliggjøre pårørendes utfordringer i alle livsfaser og være en aktiv pådriver i utformingen av en pårørendepolitikk i Norge som sidestiller alle pårørendegrupper.

Pårørendealliansen skal være kunnskapsbasert og innhente kunnskap fra og samarbeide med nasjonale og internasjonale organisasjoner og fag- og forskningsmiljøer»

Rundt 800 000 personer er til enhver tid i en pårørendesituasjon til noen nær dem som er syke og eldre. De legger ned estimert 110 000 årsverk i uformell omsorg, noe som tilsvarer nær halvparten av hva kommunene selv har av ansatte i kommunale helse og omsorgstjenester. (137 000 :2016)

Vi viser til dette i Blankholmutvalgets mandat:

- «Utvalget skal drøfte hvordan forståelse og aksept for prioriteringsbeslutninger kan utvikles i befolkningen, og spesielt blant brukere og pårørende. Utvalget skal sørge for bred dialog med pasient-, bruker- og profesjonsorganisasjoner og involvere KS.»

Pårørendealliansen har i 2016 og 2017 gjennomført 2 landsdekkende Pårørendeundersøkelser med henholdsvis 3127 svar i 2016 og 6025 svar i 2017. Disse viser klart at det er utfordringer for pårørende og familier som er viktig at løftes inn i utvalgets arbeid med prioriteringer.

Regjeringen har i Jeløya-erklæringen vedtatt at det skal utarbeides en **Nasjonal strategi for pårørende**.

Det som skjer med pasienter og brukere angår også de som står nær dem, pårørende, familier, venner og andre som stiller opp. Med den økende dreiningen til hjembasert omsorg, rehabilitering og pasientnær behandling, vil dette også medføre konsekvenser for de som bor rundt. Vi vet at ca 40 % av de som er pårørende bor i samme hjem som den de er pårørende til.

Med dette som grunnlag er det essensielt å løfte inn i prioriteringsarbeidet at pårørende og familier må sikres en mer helhetlig inkludering. Kommunene må tak i hvordan de vil at pårørende og familier som står rundt pasienter og brukere sikres å være en part i prosessene som skal gjøres, at de inkluderes, informeres, får nok opplæring og veiledning samt avlastning og hjelp.

Vi viser til «Veileder for pårørende i helse og omsorgstjenesten»:

<https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/parorendeveileder#h%C3%B8ringsbrev>

Denne legger godt grunnlag for hvordan Spesialisthelsetjenesten skal samarbeide med kommunene for hvordan ivareta og følge opp pårørende og familier. Det oppfordres til at kommunene skal utarbeide en egen plan og strategi for dette. Vi viser til hva som er i gang i eksempelvis Sandnes kommune og Ålesund kommune som sammen med andre er foregangskommuner på dette området.

<https://www.sandnes.kommune.no/helse-sosial/planer/strategi-for-samhandling-med-parorende/>

<http://alesund.kommune.no/aktuelt/nyhetsarkiv/9487-hva-er-viktig-for-deg-2>

Det gjenstår et stykke arbeid på dette i altfor mange kommuner. Pårørende omtales som en ressurs, men de sikres ikke å være det i måten de mottas på i kommune og i samhandling med Spesialisthelsetjenesten

Pasientens helsetjeneste skal baseres på «Hva er viktig for deg?»

Skal denne lykkes er det også viktig at det samme spørsmålet stilles til familier og pårørende:

«Hva er viktig for deg/dere?»

Som en viktig del av mange pasienter og brukeres liv og som en verdifull medspiller med helse og omsorgstjenestene haster det å få på plass gode fundament, så ikke pårørende og familier selv blir utslitte og syke av sine uformelle omsorgsoppgaver. Dette er viktig for den enkelte pasient, bruker og pårørende, for kommunene og i et samfunnsøkonomisk perspektiv. Det er en viktig prioritering uansett diagnose eller tilstand!

Blankholmutvalget bør støtte opp under dette og således være førende for at kommunenes plan for samarbeid med pårørende og familier blir et helt sentralt punkt i kommunenes overordnede planer og i samarbeid med spesialisthelsetjenesten.

Vi ser frem til å oppsummere dette i møte den 18.april 2018

Med vennlig hilsen

Anita Vatland

Leder Pårørendealliansen